

ՀԱՍՏԱՏԵՐԵՎ ԲԱԴԱՆԻ ԱՐՄԱՏՈՎ ԵՎ ՈՒՂՏԱՓՇԻ CO₂ ՀԻՄՔԻ ՄՉՎԱԾՔՈՎ ԱՏԱՄԻ ՄԱԾՈՒԿԻ ԲՈՒԺ- ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՎԵՐՔԱՄՈՔԻՉ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

¹ԴԵՐԲԻՍԵԿՈՎԱ ՈՒ.Բ.¹, ԴԵՏԻԱՆ ՈՒ.Ս.¹, ՍԱԿԻՊՈՎԱ Չ.Բ.¹,
ՔԵԼԻՄԽԱՆՈՎԱ Ս.Ե.¹, ՕՐԱԶԲԵԿՈՎ Ե.Կ.^{1,2,3}

¹ Ղազախստանի Ս.Դ. Ասֆենդիարովի անվ. ազգային բժշկական համալսարան, Ալմաթա, Ղազախստան

² Միսիսսիպիի համալսարան բնական մթերքների ազգային կենտրոնի դեղագիտության դպրոց, Օբսֆորդ, ԱՄՆ

³ Արևելյան Ղազախստանի դեղաբանական ակադեմիա, Շիմքենդ, Ղազախստան

Հանձնված է՝ 03/05/2014 թ., ընդունված է՝ 07/14/2014թ..

Մշակվել է ատամի մաժուկի բուժ-կանխարգելիչ օպտիմալ կազմությունը՝ հաստատելով բաղանի արմատի և ուղտափշի բույսերի CO₂ մզվածքի հիմքով, որն ունի հակամանրէային, արյունականգ, հակաբորբոքային և վերքամոքիչ ազդեցություն:

Երկու մաժուկի նմուշներում ուսումնասիրվել է վերքամոքիչ հատկությունը (դեղաբանական ակտիվությունը): Ուսումնասիրվել է նաև հաստատելով բաղանի «Սալատ»-պարունակող մզվածքի մաժուկ-անալոգի վերքամոքիչ հատկությունը: Բույսը գտնվում է միջազգային դարբանակութեղի առաջին շարքում (ուռենու կամ եղևնու կեղևից 2 անգամ շատ տանիղներ է պարունակում, և 4 անգամ ավելի շատ, քան կաղնու կեղևը): Կոծղարմատում պարունակվում է 15-27%, իսկ տերևներում՝ 13-23 % դուրբիկային նյութեր, որոնք հիմնականում պատկանում են գալոտանինների խմբին, 8-ից մինչև 10%-ի սահմաններում տատանվող տանինի պարունակությամբ: Բաղանի ընդունում են ստոմատոլոգիական պրակտիկայում՝ լնդերին քսելու համար, բերանի խոռոչի քրոնիկ բորբոքային պրոցեսի դեպքում: Բաղանի լուծույթով կամ խաշուկով կոմպրեսներն օգտագործում են վերքերի, խոցերի և քերծվածքների լավացման համար: Կոծղարմատի և տերևների ջրային լուծույթը, ներքին օգտագործման ձևով, ընդունում են ոչ ինֆեկցիոն բնույթի կոլիտի և էստերոկոլիտի դեպքում, տուբերկուլյոզի, սուր և քրոնիկ պլևրոնիայի, թոքային արյունահոսության, սուր շնչառական, գրիպի և որոշ այլ ինֆեկցիաների, լարինգիտի, գլխացավի, տենդի, ստամոքսաաղիքային հիվանդությունների դեպքում:

Երկշաքային անալիզի արդյունքները ցույց են տվել ավելի արտահայտված վերքամոքիչ ազդեցություն՝ մշակված՝ հաստատելով բաղանի արմատի և ուղտափշի CO₂ հիմքի մզվածքով բուժ-կանխարգելիչ ատամի մաժուկում, համեմատած հայտնի «Սալատ» անալոգ մաժուկի հետ, որում պարունակում է հաստատելով բաղանի մզվածք:

Ավելի շատ թերապևտիկ ազդեցությամբ օժտված է մաժուկ №1 (0,5%): Այդ դեպքում 100 % վերքամոքումնկատվել է փորձարարական վերքերի 8-րդ օրը, որն ապահովել է փակման ավելի վաղ ժամկետ՝ համեմատած №2-ի (1%) հետ, որի ընդունման դեպքում վերքի փակումը սկսվել է 10-րդ օրը:

Հետազոտվող միջոցներով վերքամոքիչ ուսումնասիրության ազդեցությունը ոչ մի խմբում չի նկատվել կենդանիների ընդհանուր վիճակի, վարքի, սննդի և ջրի ընդունման խանգարում, էքսկրեցիա:

Հետազոտվող 0,5 %-անոց մաժուկը՝ հաստատելով բաղանի արմատի և ուղտափշի CO₂- հիմքի մզվածքով, օժտված է բավականին բարձր վերքամոքիչ ազդեցությամբ: